

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Kar po domače...

Iz razlogov s katerimi vas želim spoznati prihodnji teden danes priobčujem govor našega ministrskega predsednika, ki ga je držal po zadnjih dobljenih volitvah. Ženska intuicija me je nagnala, da sem si ta govor izrezala iz časopisa v popolnem prepričanju, da se bo govornik dobro ugriznil v jezik.

Ladies and gentlemen, rad bi povedal, da se zelo zahvaljujem ljudstvu Avstralije, ki je pokazalo, da ima zaupanje v mojo vlado. Verujem, da je značilnost tega zaupanja ravno v temu, da je vlada delovala složno.

Nihče ne bi mogel imeti boljšega namestnika kot je Dough Anthony. Vsi člani vlade so delali v skupno svrhu, za skupen cilj in v skupni želji da služijo Avstraliji, in da prebrodijo zelo stvarne gospodarske probleme s katerimi se Avstralija soočuje.

Tudi verujem, da je višina glasov - ki so nam menda dali drugo največjo večino v zgodovini Avstralije - zelo velika zasluga sposobnosti avstralskega ljudstva za presojo izvrstnosti političnih načel, čeprav so ta zapletena s težkimi odločitvami, ki so čestokrat trde in neprijetne. (Zadeva Whitlam, pr. p.)

Rad bi ponovil nekaj kar sem rekel - mislim na temu mestu - pred dvema letoma: da je cilj moje vlade vladati za vse ljudi Avstralije kjerkoli so, na katerikoli življenjski poti, kakršnokoli delo vrše, če so tretja, četrta ali peta generacija Avstralcev, ali če so prišli sem iz drugih zemlja pred nedavnim časom.

Cilj moje vlade je vladati pošteno in pravično za vse skupine in za vse ljudi z obvezo, da ta poštenost in pravičnost dosežeta vse ljudstvo.

Še vedno imamo bistvene probleme, ki jih moramo premostiti. Niti najmanj ne dvomim, da bomo v treh letih pred nami - Avstranci v skupnem delu - premostili te posebne probleme.

Ampak jaz hočem, da se

moja vlada in celokupno moštvo Liberalne-Nacionalne Deželne stranke obveže za dosego še enega drugega cilja, da se zalaga za tiste zadeve, ki bodo združile vse Avstralce v en velik narod, za zadeve v katerih se bodo Avstranci pridružili drug drugemu v skupnem cilju, v skupen namen.

Jaz mislim, da mi to moremo doseči, da smo sposobni zmanjšati razdor med nami, in da smo zmožni dvigniti zavest narodne identitete in uspeti v skupnih namenih.

Naša naloga premostiti avstralske ekonomske probleme, doseči veliko širše cilje - o katerih sem ravnokar govoril - to mislim sta dva naša glavna cilja istočasno pred nami: odstraniti v Avstraliji področja, ki trpe na pomanjkanju, povečati osebno svobodo in pravičnost za vse Avstralce, naj bodo kjerkoli, in jaz obvezujem mojo vlado, da bo v prihodnjih treh letih delala za te cilje...

Takorekoč geslo na geslo, kar bi znalo napisati vsako srednješolsko teslo. Niti so premostili razdore, zmanjšali revščino, predsodke, združili ljudstvo Avstralije v en sam narod, niti so krenili naprej z gospodarstvom. A kakšno pravičnost so uvedli - prihodnjic. In tudi kako dele naše "obče bogatstvo" - eno najbolj ponesrečenih imen, ki si ga je kdaj nadel kakšen državni ustroj.

Pavla Gruden

LJUBLJANA.

Danes je zaključil dvodnevni uradni obisk v SR Sloveniji veleposlanik Avstralije v SFR Jugoslaviji Barrie Graham Dexter. Avstralskega veleposlanika so v teh dveh dneh ločeno sprejeli predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbeli predsednik izvršnega sveta skupščina SR Slovenije dr. Anton Vratuša, podpredsednik skupščine Sr Slovenije Ludvik Golob, republiški sekretar za mednarodno sodelovanje Marjan Osolnik, članica predsedstva SK ZK Slovenije Majda Gaspari in podpredsednica ljubljanske mestne skupščine Anka Tomiške.

SOVRAZIM TE.

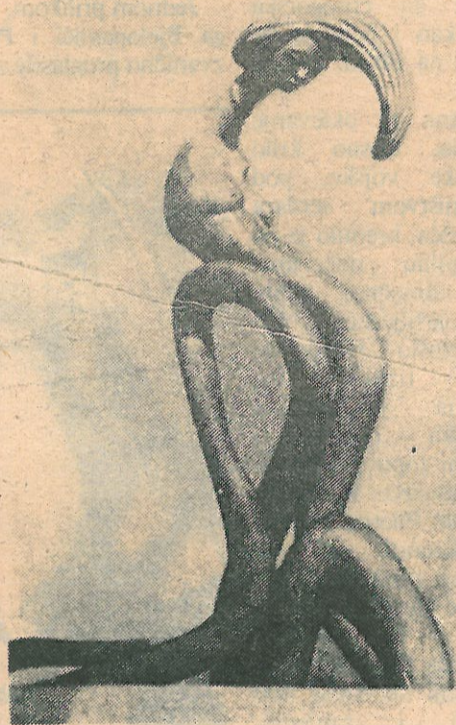
Sovrazim te in gnisis se mi morda zato ker govoris le o službi in delu in kadar nanese beseda o vinu reces da imas rajsi zganico sovrazim te kot sem tu v tem prostoru s tabo sovrazim tako kot imam rad vino in lepe deklice kot zavese mehke Sovrazim te in gnisis se mi zato ker imas vedno kadar prihitim k tebi s prvim avtobusom pripravljeno lezisce in stegna zame in nikoli ne vprasas

zakaj zato ker ne oporekas nobeni moji zelji izreceni ker me ljubis in me obsipavas z bomboni ki jih imam najrajsi ker tvoje roke niso mehke kot zamet in tvoja koza ni socna kot list vrtnice Sovrazim te vedno in povsod te sovrazim se takrat ko lezem nate in me vsrkas in reces (tako od srca)

rada te imam se takrat te sovrazim ljubezen moja.

Vinko Moederndorfer.

Drago Košir: Začarana kraljična

Slovenski stroji za Kitajsko

Letos je konzorcij 12 slovenskih delovnih organizacij predstavil Kitajcem proizvodnje programe kmetijske mehanizacije, namakalnih naprav, gradbenih strojev, crne in barvne metalurgije, industrijskega in rocnega orodja ter jih istocasno seznanila z možnostmi sodelovanja na teh podrocjih.

Strojna industrija SIP iz Sempetra bo prodala Kitajski za pol milijona dolarjev strojev za spravilo krme in trosenje gnoja. Do jeseni bosta ze obe posiljki na poti. Ljubljanski Agrostroj pa bo letos izvazal na Kitajsko namakalne naprave.

Na tem podroccju se odpirajo možnosti sirsega sodelovanja, saj so Kitajci te dve pogodbi podpisali ze takoj na razstavi in zanimajo se med drugim tudi za nakup tehnologije.

Rekorden
Izvoz
naših vin

Do konca leta bomo na svetovni trg izvozili več kot 10.000 vagonov vina

BEOGRAD. Iz naših vinskih kleti je letos na svetovni trg siekla doslej največja reka vina. Do

konca leta bomo namreč izvozili kar 10.000 vagonov vina. Kot napoveduje direktor fonda za vino v GZJ Nikola Gavranic, nam bo rekordni izvoz prinesel okoli 770 milijonov dinarjev. Za primerjavo naj navedemo, da smo lani prodali na tuji trg 8050 vagonov vina v vrednosti okoli 605 milijonov dinarjev.

Na vrhu seznama kupcev naših vin so države skupnega evropskega trga, ki bodo letos odkupile 6661 vagonov vina v vrednosti 550 milijonov dinarjev.

Največji kupec naših vin, med katerimi gre čestno mesto kosovskim črnim vinom, je Zvezna republika Nemčija. Med vini, ki jih uvaža ZRN, so jugoslovanska vina na drugem mestu. Naša vina gredo dobro v prodajo tudi v Veliki Britaniji, Švici, ZDA in Poljski, zadnje čase pa tudi v državah v razvoju.

Kamorkoli ste odšli,
korenine so ostale tu

Tradicionalnega izseljenskega piknika se je tudi tokrat udeležilo več tisoč naših rojakov iz tujine, "ki jih je stara domovina spet sprejela s srečnim smehljajem kakor mati svoje dolgo pogrešane otroke", kot je v govoru poudarila v imenu častnega pokrovitelja srčanja, republiške konference SZDL, pisateljica Mira Mihelič.

"Kamorkoli ali kadarkoli ste vi ali vaši starši ali stari starši odšli po svetu - vaše korenine so ostale tukaj, vaša zvestoba staremu kraju je ostala, vaša ljubezen do naše male in vendar velike Slovenije - velike zato, ker je kljub hudim preizkušnjam v dolgih stoletjih vzdržala, in ker je kljub tisočletnemu zatiranju in potujčevanju ostala svovenska zemlja. Danes praznujemo dan borca, s katerim se spomenjamo junaških časov odpora v domovinski vojni, a Slovenija se je zmeraj bojevala, ne le z orožjem v roki, za svoj narodni obstanek in je slednjič zmagala," je poudarila Mira Mihelič.

Govornica je poudarila tudi pomen kulturne dediščine, ki so jo naši predniki prinesli s seboj iz svoje prvotne domovine, torej na jezik, na narodno pesem. Naš rojak Luis Adamič je posvetil dobršen del svoje pisateljske in družbene dejavnosti nalogi, da bi med milijoni američanov, med katerimi so bili tudi naši rojaki - Slovenci, utrdil ali tudi obudil zavest o njihovem poreklu.

Po pozdravnih nagovorih podpredsednika odbora za izvedbo piknika, Andreja Pavlovca, predsednika škojeloške občinske skupščine Viktorja Žaklja in predsednika slovenske izseljenske matice Staneta Kolmana, so rojakom in drugim gostom pripravili pester kulturni program. V njem so sodelovali ansambel Lojzeta Slaka, ki je popoldan še posebej pripravil koncert za udeležence piknika, škojeloški pihalni orkester, dramski igralec Sandi Krošl, škojeloška folklorna skupina, ženski nonet Rog iz Željna pri

Kočevju, ansambel Silvestra Mihelčiča, otroški zbor škojeloške glasbene šole ter na reviji kulturnih skupin naših rojakov, ki je bila popoldan, ansambli "Veseli vandrovciki" iz Toronta, Jimuja Horzna iz Fontane, Romana Poseđija iz Chicaga in slovenski harmonikarski klub iz tega ameriškega kraja snasambel "Vikis" iz Havstvede na Švedskem ter folklorna skupina "Ljubljana" iz Essena.

Stane Kolman, predsednik slovenske izseljenske matice: "Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se današnjega piknika udeležujejo predstavniki Slovencev iz vseh kontinentov. Pri tem je še posebej prijetno spoznanje, da je med nami tudi mlajša generacija naših izseljencev, kar kaže, da se tradicija, povezana s slovenstvom, nadaljuje. Skoraj petina Slovencev živi v tujini in hvalevredno je, da tretja ali četrta generacija naših izseljencev, še vedno govori lep slovenski jezik."

O kako lep je čist rod. (Modr. 4:1, sv. pismo)

Če je družinska morala visoka, ima narod vedno dosti moči, da se obnavlja.

(Sunjatsen)

Dobre ocene sodelovanja

Predsednika Svetovne banke Roberta McNamara je v Sloveniji sprejel dr. Anton Vratuša

LJUBLJANA. Predsednik Svetovne banke Robert McNamara se je danes dopoldne na gradu Strmol pri Cerkljah na Gorenjskem pogovarjal s predsednikom republiškega IS dr. Antonom Vratušo. Razgovori predsednika Svetovne banke so zajemali oceno gospodarskih gibanj v Sloveniji, možnosti za nadaljnji gospodarski razvoj naše republike in izkušnja Slovenije pri dosedanjem izkoriščanju posojil Svetovne banke.

V pogovoru, ki so se ga udeležili še član ZIS in zvezni sekretar za finance Petar Kostić, republiška sekretarka za finance Milica Ozbič, republiški sekretar za mednarodno sodelovanje Marjan Osolnik in predsednik poslovnega odbora Ljubljanske banke-ZB Janko Smole, so ugodnemu gostu predstavili tudi dejavnost ljubljanskega mednarodnega centra za upravljanje podjetij v javni lastnini v državah v razvoju in razčlenili možnosti za financiranje novih razvojnih programov, zlasti cestne infrastrukture v naši republiki.

Ob koncu svojega obiska je McNamara v izjavi za "Delo" poudaril dobre izkušnje sodelovanja mednarodne ustanove pri pomoči razvoju slovenskega gospodarstva. "Zelo globok vtis je name naredila

visoka gospodarska rast, ki jo je Slovenija dosegla v zadnjih letih. Današnji razgovori s predsednikom Vratušo so pokazali, da republika tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtuje nagle gospodarski razvoj. Pri Svetovi banki smo ga pripravljeno predpeli, kolikor je v naši moči," je v izjavi dejal Robert McNamara.

Velik obisk
v Postojnski
jami

V juliju si jo je ogledalo več kot 180.000 turistov iz 100 držav.

Junaštvo Pravda i Pravo

Kad Vojuje Serdar Jole

Serdar Jole Piletić
(1814 - 1900)

GOTOVO PEDESET GODINA BIO JE DOGLAVNIK I SAVETNIK VLADIKE PETRA II NJEGOŠA, KNJAZA DANILA I KNJAZA NIKOLE, ŽIVA ISTORIJA CRNE GORE.

Brda piperska natkrili lelek, dug i promu kao. Mala četa vraćala se iz još jednog ljutog okršaja sa Turcima. Kolona umornih ratnika sporo je koračala pod teretom nosila sa mrtvim i ranjenim saplemenicima. Ovog puta se Turci ne dadoše lako nadvladati - bi mrtvih i s jedne i s druge strane. Istina, na kraju su pobegli, ali opet...

Pred prvim kućama sela Zavale grupe sa nosilima se odvojiše: podoše ognjištima onih koje su nosili, praćeni povorkama u crno zabradenih žena. Zaškripaše dveri i na kući Ilije Piletića. Prihvati domaćin na nedra glavu mrtvog najstarijeg sina. Nešto popun muklog ridanja za trenutak se ote Iliji.

Odjednom, preseče ga plač novorođenčeta. U uglu prostrane, i jedine sobe okupiše se žene. I uzmuvaše se. Ilija zaneme. Njegova Devana donela je na svet još jednog, sedmog ratnika Gori Crnoj i plemenu piperskom - budućeg vojvodu i serdara crnogorskog Jolu Piletića.

Beše to one 1814. godine kad se velike sile Bečkim kongresom poigraše slobodom malih naroda.

Nožem na top

U maloj, sa svih strana oružjem pritisutoj Crnoj Gori danonoćno se vodila bespoštedna bitka za opstanak. Stolećima je cela zemlja bila jedan veliki ratni logor.

U toj i takvoj Crnoj Gori serdar Jole Piletić je pedeset godina bio

doglavnik i savetnik vladike Petra II Njegoša, knjaza Danila i knjaza (kralja) Nikole. Kako ga nazvaše istoričari, živa istorija Crne Gore, čovek koji je obeležio čitavu jednu epohu.

***

A SABLJA JE SERDAR JOLE!

Narodna pesma zabeležila je i poslednje trenutke serdara Jola Piletića u Crnoj Gori:

"Sto si sjetan, serdar Jole?"

Nevolja je, gospodaru!
Dokle Jole mlad bijaše
Džeferdar mu ciktijaše!
Sad je Jole ostario
Megdana se ostavio
A knjaz Jola omrznuo!
Daj mi sablju, serdar Jole!
Evo sablje, gospodaru,
A sablja je serdar Jole!

***

Nije bilo većeg okršaja na kamenu crnogorskom od leta 1836, do 1897. a da Jole, na čelu piperskog plemena, nije učestvovao. Ređali su se Grahovo, Vučji Do, Mura tovaica, Bišina, oslobađanje Nikšića, Spuža, Podgorice, Ulcinja...

Odlučujuća bitka u crnogorskom-turskom ratu 1876-78. vodila se na Vučjem Dolu 28. jula 1876. godine. Brojčano nadmoćniji i uz to podržani jakom artiljerijskom vatrom, Turci su, pod komandom Muktarpaše, napredovali od Bileće. Razvila se ogorčena borba. U jednom trenutku,

potpomognuti pojačanjem, Turci su uspeli da zauzmu važno strateško mesto Kovčeg. Zapretila je opasnost da crnogorska vojska, kao i neposredno pre toga na Bišini, pretrpi neuspeh.

Vremena za oklevanje nije bilo. Desno krilo crnogorske vojske, pod zapovedništvom serdara Jole Piletića, krenulo je na juriš golim noževima, uprkos ubitačnoj paljbi turske artiljerije. Nije mnogo prošlo i Kovčeg je postao turski les: likvidirana je turska artiljerijska posada i zaplenjeni topovi. Stradao je i Selim-paša. Međutim, odred Jole Piletića nije tu stao. Krenuli su za glavnom turske vojske i uskoro je zarobljen čitav bataljon i uhvaćen Osmanpaša. Sutradan su se Turci, koji su imali 400 poginulih i ranjenih, povukli prema Trebinju. Pobjeda Crnogoraca bila je potpuna. I to, kako govore hroničari onog vremena, ponajviše zahvaljujući serdaru Joli Piletiću.

A i kad se povlačio pred nadmoćnijim neprijateljem serdar Piletić je zadavao mnogo jada Turcima. Godine 1862. u dolini reke Zete Abdi-paša je, da bi probio crnogorski borbeni raspored, ubacio sve svoje snage. Povijali su se redovi branioca. Izgledalo je da je samo pitanje časa kad će pokleknuti. Ne dvoumeći se, piperski bataljon sa serdarom Piletićem pregazio je, a većim delom preplivao, hladnu reku i napao Turke sa leđa. Iznenaden, neprijatelj se uskomešao a onda, pritisnut i frontalno odredima vojvode Mirka Petrovića, od napadača postao begunac.

Ostareli izgnanik

Poštovan kao junak, serdar Jole Poletić se često

najvećeg junaka, naide Jole pored kuće izvesnog Raška Radova. Mladić, sujetan na priznanja junaka, požele da bude hrabriji od najhrabrijeg. Nade se Jole na mucu - šta sad? Ispred njega stoji mladić željan slave: ako uzmakne - šta će reći ljudi, ako se pak maši oružja - stradaće jedna crnogorska

glava, a njih je i ovako malo. Stoji momčić, ne uzmiče, izaziva. Prelomi se nešto u glasovitom junaku, pride Rašku, potapša ga po ramenu i reče da mu priznaje da je bolji junak i da to ako hoće, može reći čitavom svom plemenu. I pode svojim putem.

Nije se Jole borio samo na bojnopolju, ratovao je on i na sudskim sporovima među saplemenicima. I po pravilu, bio vrhovni arbitar u donšenju presuda. Kako kažu spisi starostavni, pomogao je i znamenitom pravniku Valtazaru Bogišiću da, u vreme kad je ovaj radio na Opštem imovinskom zakoniku za Knjaževinu Crnu Goru, dođe do vrlo dragocenih podataka o običajnom

pravu karoda crnogorskog. Samovolja i apsolutizam knjaza, docnije kralja Nikole sve više su pogadali slobodoljubivu misao Crne Gore. Zajedno sa pobratimom i rodakom Markom Miljanovićem, vojvodom Pekom Pavlovićem i rugim istaknutim ličnostima serdar Jole Piletić čini opoziciju koja se žestoko opirala vlastodršcu Nikoli. Jole se, između ostalog, nije libio da moćnom vladaru skreše u lice ono što misli.

Jednom prilikom, želeći bukvalno da prikaže nadmoć svoje sile i tiranije, knjaz na skupu glavara pogleda u nebo i smešeci se upita okupljene da li vide onog divnog orla. Naravno, njemu nije bilo ni traga, ali, ipak, svi potvrdiše da je zaista velik i poseban. Jedino se Jole nasmejao i odmahnuo glavom na zaprepašćenje prisutnih.

Stalni sukobi sa knjazom, primorali su ponosnog ratnika da pod stare dane, 1879. godine emigrira sa porodicom u Niš gde i umire 1900. godine.

Narod ga nije zaboravio.

TAXATION

Taksa je kompliciranija ove godine nego ikada ranije, jer jedan zakon važi za početak a drugi za kraj finansijske godine.

Preпустите nama sve vaše brige o taksi.

Ne zaboravite da se roditelji još uvijek priznaju.

Josip Dekanić
Kvalificirani Agent za Taksu.

5-333 King St.
NEWTOWN.
Tel 519 5455.
(Iznad Doktorice
Gavrilović)

The Mall,
309 Hume Hw. ili
Macquarie St.
LIVERPOOL.
Tel. 602 8352,
60 2412
(Preko Belgrade
Real Estate)

Novo.
U Wollongong-u
smo se preselili na
70 Crown Street.
Tel. 28 6566.
(Između Downtown
Motel i Doktora
Marinović)